

Measuring emotional intelligence of nursing student

*Barkhordari M¹, Rostambeygi P², Ghasemnejad M³

1- MSc. in Nursing, Instructor, Department of Nursing, Ali-Ebn-Abitaleb School of medicine, Islamic Azad University of Yazd, Yazd, Iran (**Corresponding author**)

Email: barkhordary.m@gmail.com

2- MSc. in Nursing, Instructor, Department of Nursing, Islamic Azad University of Estahban, Estahban, Iran.

3- MSc. in Nursing, Instructor, Department of Nursing, Islamic Azad University of Lahijan, Iran.

Abstract

Introduction: Emotional Intelligence (EI) is an essential form of human intelligence and one of the most important factors for career success and social and it is deemed essential for effective nursing practice. The aim of this research was to assess emotional intelligence nursing students of Islamic Azad University of Yazd.

Method: This research study was a descriptive cross sectional. The statistical populations consisted of all nursing students of Islamic Azad University of Yazd were studying in the academic year 1388-89, in which number of 116 selected by Stratified randomly. Data was collected with questionnaire, the questionnaire consisted of two parts: demographic characteristics and the Bar On emotional Quotient Inventory (EQ-i). Data was analyzed by SPSS16 software using the t-test to compare the means between groups and Pearson's correlation coefficient to assess the relationship between emotional intelligence and some personal traits (average grade point and age).

Results: The mean and standard deviation of emotional intelligence total score the mean and standard deviation was 331.28 ± 35.05 . There was significant correlation between the emotional intelligence and average ($p=0.05$). No significant relationship was found between emotional intelligence and age and gender.

Conclusion: The results showed that emotional intelligence of nursing student is desirable, but considering the nature of the nursing profession and is that high emotional intelligence indicating better management self and others emotions and establish appropriate relationships with them is therefore to achieve higher levels plans should be considered and create a learning environment to improve the students emotional intelligence.

Key words: Intelligence- Emotional Intelligence- nursing students.

سنجش میزان هوش هیجانی دانشجویان پرستاری

*معصومه برخوردار^۱، پریسا رستم بیگی^۲، سیده مدینه قاسم‌نژاد^۳

۱- کارشناس ارشد پرستاری، عضو هیئت علمی گروه پرستاری دانشکده علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد، یزد، ایران (نویسنده مسئول)
پست الکترونیکی: barkhordary.m@gmail.com

۲- کارشناس ارشد پرستاری، مربی و عضو هیئت علمی گروه پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد استهبان، ایران.

۳- کارشناس ارشد پرستاری، مربی و عضو هیئت علمی گروه پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان، ایران.

نشریه پژوهش پرستاری دوره ۱۰ شماره ۴ زمستان ۱۳۹۴ ۱۹-۱۲

چکیده

مقدمه: هوش هیجانی، یک شکل ضروری از هوش بشر و یکی از مهمترین عوامل برای موفقیت شغلی و اجتماعی است و برای عملکرد مؤثر پرستاری لازم و ضروری است. این پژوهش با هدف بررسی هوش هیجانی دانشجویان پرستاری انجام شده است.

روش: این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد، شاغل به تحصیل در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ بودند که از بین آنان ۱۱۶ نفر به شیوه تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌ای مشتمل بر دو بخش، که بخش اول شامل مشخصات دموگرافیک، بخش دوم پرسشنامه هوش هیجانی بار-ان بود. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات، از آزمون t -test برای مقایسه میانگین در گروه‌ها و از ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط بین هوش هیجانی با برخی از مشخصات فردی (معدل و سن) در نرم افزار SPSS-۱۶ استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که میانگین نمره کل هوش هیجانی در دانشجویان 331.28 ± 35.05 بود و بین هوش هیجانی و معدل ارتباط معنی داری وجود داشت ($p=0.05$). ارتباط آماری معنی داری بین هوش هیجانی با جنس و سن وجود نداشت.

نتیجه گیری: نتایج نشان داد که هوش هیجانی دانشجویان پرستاری در سطح مطلوب می باشد ولی با توجه به ماهیت حرفه پرستاری و این که هوش هیجانی بالا بیانگر مدیریت بهتر هیجانات خود و دیگران و برقراری رابطه مناسب با آنها می باشد لذا برای رسیدن به سطح عالی، باید تدابیری را اتخاذ نمود و محیط یادگیری را برای بهبود هوش هیجانی دانشجویان به وجود آورد.

کلید واژه‌ها: هوش، هوش هیجانی، دانشجویان پرستاری.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۷/۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۳/۱۷

مقدمه

تفکر، استدلال، ادراک، یادگیری و حافظه ما تحت تأثیر حالات هیجانی هستند. این امر نشانگر نیاز به درک پویایی هیجانات برای درک رفتار انسان می باشد (۱). افرادی که درباره هیجان های خود آگاهی بیشتر دارند مهارت های بیشتری در مدیریت مشکلات هیجانی دارند. افرادی که می توانند در یک موقعیت استرس برانگیز هیجان ویژه ای را در خود تشخیص دهند، زمان کمتری را صرف توجه به واکنش های هیجانی خود می کنند و منابع شناختی کمتری را به کار می گیرند. این امر به آنها امکان بررسی واکنش های دیگر را می دهد و باعث می شود که افکار خود را متوجه تکالیف دیگر کنند یا راهبردهای انطباقی سازگارانه بیشتری را به کار ببرند (۲). هوش هیجانی آن دسته از توانایی های ذهنی است که به تشخیص احساسات و ادراک خود و دیگران کمک نموده و باعث می شود تا فرد بتواند احساسات و هیجانات خود را تنظیم کند. هوش هیجانی نوعی از هوش غیر شناختی است که شامل یکدسته از توانایی ها و مهارت های اجتماعی و هیجانی است و احتمال موفقیت فرد در مقابله با فشارها و شرایط محیطی را افزایش می دهد (۳). هوش هیجانی توانایی تاکتیکی در عملکرد فرد است در حالیکه هوش شناختی دارای قابلیت استراتژیک و درازمدت است. هوش هیجانی پیش بینی موفقیت را ممکن می سازد زیرا نشان می دهد که چگونه فردی دانش خود را در موقعیتی بلندرنج به کار می گیرد (۴). امروزه موفقیت هر فرد در هر مرحله از زندگی بیشتر از بهره هوشی به بهره هیجانی او بستگی دارد (۱). گلن به عنوان یک صاحب نظر چنین می گوید "بهره هوشی در بهترین حالت خود تنها عامل ۲۰٪ از موفقیت های زندگی است، ۸۰٪ موفقیت ها به عوامل دیگر وابسته است و سرنوشت افراد در بسیاری از موارد در گرو مهارتهایی است که هوش هیجانی را تشکیل می دهد" (۵).

نتیجه کار گروه زیادی از محققین روی این موضوع در سالهای اخیر نشان داد که ارتباط مستقیمی بین هوش هیجانی و برآیندهای مثبت سازمانی از جمله عملکرد بهتر، فعالیتهای مناسب گروهی، تعاملات مؤثرتر، راه حل بهتر تضادها و سطوح پایین تر تنش وجود دارد. (۶). مارکیوز و همکارانش (۲۰۰۶) رابطه هوش هیجانی با شایستگی اجتماعی و موفقیت های علمی را در دانش آموزان دبیرستانهای اسپانیا بررسی نمودند و دریافتند که دانش آموزان هوش هیجانی بالا تمایل بیشتری به رفتارهای اجتماعی مثبت دارند (۷). پارکر و همکارانش (۲۰۰۴) بیان می کنند که هوش هیجانی یک پیش بینی کننده مهم برای موفقیت های علمی است (۸). کلرک

(۲۰۰۶) بیان می کنند که آموزش مهارت های اجتماعی و هیجانی می تواند هم در درازمدت و هم در کوتاه مدت موجب موفقیت افراد باشد و با گنجاندن مفهوم هوش هیجانی در برنامه های آموزشی می توان به دانش آموزان کمک کرد تا بهتر با فشارهای تحصیلی مقابله کنند (۹).

هیجان اساس حرفه پرستاری است و ماهیت حرفه پرستاری ایجاب می کند که پرستاران دارای هوش هیجانی باشند. دانشجویان پرستاری نیز به این مهارتها نیاز دارند تا مراقبتهای پرستاری را به طور شایسته ارائه دهند و بتوانند به طور مؤثر در محیط های کاری پر استرس کار کنند (۱۰). رشد هوش هیجانی در دانشجویان پرستاری منجر به بهبود عملکرد آنان در آینده می شود (۱۱). با توجه به اینکه دانشجویان پرستاری با مشکلات متعددی از جمله اضطراب و فشار همراه با آموزش پرستاری، مواجه شدن با مرگ و بیماریهای مزمن، مسائل رفاهی، ... روبرو می باشند داشتن تواناییهایی که در حل مشکلات آنها را یاری می کند می تواند باعث سازگاری آنها شود. تحقیقات زیادی در مورد هوش هیجانی انجام شده ولی در مورد هوش هیجانی دانشجویان پرستاری مطالعات کمی وجود دارد. لذا این مطالعه به منظور بررسی هوش هیجانی دانشجویان پرستاری انجام شده است

روش مطالعه

تحقیق حاضر از نوع بررسی توصیفی مقطعی است. جامعه مورد تحقیق شامل کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی رشته پرستاری دانشکده علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد است که در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ مشغول به تحصیل می باشند. در تحقیق حاضر حجم نمونه بر اساس فرمول تعیین حجم نمونه با سطح اطمینان ۹۵ درصد از میان دانشجویان پرستاری واجد شرایط به تعداد ۱۲۰ نفر انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. دانشجویانی که دارای معیارهای مورد نظر پژوهشگر بودند (شاغل به تحصیل در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸، عدم شرکت در پژوهش های مشابه و عدم آشنایی قبلی با پرسشنامه) و حاضر به شرکت در مطالعه شده بودند پرسشنامه مرتبط را تکمیل نمودند. نمونه گیری به روش تصادفی طبقه ای انجام شد.

دسترس به واحدهای مورد پژوهش با برنامه ریزی و توافق قبلی با مسئولان آموزشی دانشکده و در یک جلسه از کلاس درس و در رابطه با دانشجویانی که واحدهای تئوری خود را به پایان رسانده بودند در بیمارستان محل کارآموزی در عرصه دانشجویان، انجام شد. لازم به ذکر است که پژوهشگران مدرس واحدهای مورد پژوهش

سؤالات آن مؤلفه و نمره کل آزمون برابر با مجموع نمرات ۱۵ مؤلفه می باشد که حداقل نمره برای آزمودنیها ۹۰ و حداکثر ۴۵۰ و برای هر یک از مؤلفه ها حداقل نمره ۶ و حداکثر ۳۰ در نظر گرفته شده است. این پرسشنامه در سال ۱۹۸۰ توسط بار-اون مورد استفاده قرار گرفت و در ایران نیز در پژوهشهای بسیاری مورد استفاده قرار گرفته است. میزان پایایی آزمون به روش زوج - فرد ۰/۸۸ و بر حسب آلفای کرونباخ ۰/۹۳ محاسبه شده است (۱۲،۱۳،۱۴).

برای تجزیه و تحلیل نمرات توسط نرم افزار ۱۶-Spss میانگین و انحراف معیار آنها محاسبه گردید و برای مقایسه میانگین در گروهها از آزمون t-test و برای بررسی ارتباط بین هوش هیجانی با برخی از مشخصات فردی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید و $p < 0/05$ معنی دار در نظر گرفته شد.

یافته ها

به علت ناقص بودن ۴ پرسشنامه، ۱۱۶ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. ۱۱۶ دانشجوی کارشناسی پرستاری شاغل به تحصیل در دانشکده علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد در این پژوهش مشارکت داشتند که از این تعداد ۹۲ (۷۹،۳ درصد) دانشجوی مجرد و ۲۴ (۲۰،۷ درصد) دانشجو متأهل، ۲۹ (۲۵ درصد) دانشجو مذکر و ۸۷ (۷۵ درصد) دانشجو مؤنث، بودند. میانگین و انحراف معیار سن دانشجویان $21/3 \pm 1/67$ و میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان $16/17 \pm 1/67$ بود. در جدول شماره یک میانگین و انحراف معیار هوش هیجانی و مؤلفه های آن آورده شده است.

می باشند لذا پس از دسترسی به ارائه توضیحاتی مختصر در مورد اهداف پژوهش پرداختند و پس از کسب موافقت آنها پرسشنامهها را در اختیار نمونههای پژوهش قرار دادند. پس از شرح در مورد بخشهای مختلف آن و روش پاسخگویی به سؤالات، طی مدت ۲۰ دقیقه، افراد نمونه پژوهش در حضور محققین اقدام به پاسخگویی به پرسشنامهها می نمودند. پس از کامل کردن پرسشنامهها جمعآوری شدند. جمعآوری اطلاعات با این روش حدود ۱۵ روز به طول انجامید. ابزار گردآوری دادهها در این پژوهش شامل دو قسمت بود. قسمت اول مربوط به مشخصات دموگرافیک و قسمت دوم مقیاس هوش هیجانی بار-آن برای ارزیابی هوش هیجانی از مقیاس هوش هیجانی بار-آن استفاده گردید که حاوی ۹۰ سؤال است که بر روی یک طیف پنج درجهای لیکرت (کاملاً موافقم، موافقم، تاحدودی، مخالفم، کاملاً مخالفم) از یک تا پنج امتیاز بر حسب دستورالعمل راهنمای پرسشنامه امتیازدهی شد به این صورت که به سؤالات با ماهیت منفی، کاملاً موافقم نمره یک و کاملاً مخالفم نمره پنج و به سؤالات با ماهیت مثبت کاملاً موافقم نمره پنج و کاملاً مخالفم نمره یک داده می شود. این آزمون علاوه بر نمره کلی ۱۵ مؤلفه هوش هیجانی که شامل حل مسئله (۶ سؤال)، خوشبختی (۶ سؤال)، استقلال (۶ سؤال)، تحمل فشار روانی (۶ سؤال)، خودشکوفایی (۶ سؤال)، خودآگاهی هیجانی (۶ سؤال)، واقع گرایی (۶ سؤال)، روابط بین فردی (۶ سؤال)، خوش بینی (۶ سؤال)، عزت نفس (۶ سؤال)، کنترل تکانش (۶ سؤال)، انعطاف پذیری (۶ سؤال)، مسئولیت پذیری (۶ سؤال)، همدلی (۶ سؤال) و خودابرازی (۶ سؤال) می باشد، را می سنجد. نمره کل هر مؤلفه برابر با مجموع نمرات هر یک از

جدول ۱: داده های توصیفی شامل تعداد، میانگین، و انحراف معیار مؤلفه های هوش هیجانی

مؤلفه های هوش هیجانی	تعداد	میانگین	انحراف معیار
حل مسئله	۱۱۶	۲۳،۰۴	۳،۳۱
خوشبختی	۱۱۶	۲۴،۲۶	۳،۹۲
استقلال	۱۱۶	۲۱،۶۳	۳،۸۸
تحمل استرس	۱۱۶	۱۹،۰۸	۴،۰۰
خودشکوفایی	۱۱۶	۲۳،۲۶	۳،۳۴
خودآگاهی هیجانی	۱۱۶	۲۲،۴۱	۴،۴۵
واقع گرایی	۱۱۶	۱۸،۹۲	۳،۳۸
روابط بین فردی	۱۱۶	۲۴،۶۲	۴،۰۴
خوش بینی	۱۱۶	۲۱،۹۸	۳،۰۰
عزت نفس	۱۱۶	۲۲،۹۳	۳،۶۸
کنترل تکانش	۱۱۶	۱۹،۲۵	۴،۸۲
انعطاف پذیری	۱۱۶	۱۸،۹۲	۳،۴۵
مسئولیت پذیری	۱۱۶	۲۶،۷۵	۵،۶۱
همدلی	۱۱۶	۲۵،۰۲	۳،۲۰
خودابرازی	۱۱۶	۱۹،۱۴	۴،۰۵
هوش هیجانی	۱۱۶	۳۳۱،۲۸	۳۵،۰۵

برای بررسی ارتباط هوش هیجانی و سن و معدل از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که در جدول شماره ۲ آمده است.

جدول ۲: آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای سن و معدل با هوش هیجانی و مؤلفه های آن

مؤلفه های هوش هیجانی	سن		معدل	
	ضریب همبستگی	سطح معنی داری	ضریب همبستگی	سطح معنی داری
حل مسئله	-۰,۰۲	۰,۷۵	۰,۲۱	*۰,۰۴
خوشبختی	-۰,۲۱	*۰,۰۱	۰,۰۱	۰,۹۹
استقلال	-۰,۰۶	۰,۴۷	۰,۱۱	۰,۳۲
تحمل استرس	-۰,۰۸	۰,۳۴	۰,۰۷	۰,۴۹
خودشکوفایی	۰,۰۱	۰,۸۸	۰,۱۴	۰,۱۸
خودآگاهی هیجانی	-۰,۰۶	۰,۴۷	-۰,۰۴	۰,۹۶
واقع گرایی	۰,۰۴	۰,۶۵	۰,۱۴	۰,۱۸
روابط بین فردی	-۰,۰۲	۰,۷۶	۰,۰۸	۰,۴۴
خوش بینی	۰,۰۳	۰,۷۳	۰,۲۰	۰,۰۶
عزت نفس	-۰,۱۲	۰,۱۹	۰,۱۷	۰,۱۱
کنترل تکانش	-۰,۰۴	۰,۹۶	۰,۰۸	۰,۴۴
انعطاف پذیری	۰,۰۲	۰,۷۵	۰,۰۸	۰,۴۳
مسئولیت پذیری	۰,۰۱	۰,۸۸	۰,۲۳	*۰,۰۲
همدلی	۰,۰۰۸	۰,۹۲	۰,۲۵	*۰,۰۱
خودابرازی	-۰,۱۶	۰,۰۸	۰,۱۲	۰,۲۷
هوش هیجانی	-۰,۰۷	۰,۴۲	۰,۲۱	*۰,۰۵

(* $P < 0.05$)

همانگونه که در جدول فوق دیده می شود بین متغیر هوش هیجانی و سن ارتباط معنی داری وجود ندارد و از بین مؤلفه های آن فقط احساس خوشبختی با سن ارتباط معنی داری داشت. همچنین نتایج نشان داد که بین هوش هیجانی و معدل ارتباط معنی داری وجود دارد و مؤلفه های حل مسئله، مسئولیت پذیری و همدلی با متغیر معدل رابطه معنی داری دارد. برای بررسی اینکه آیا بین دانشجویان دختر و پسر در متغیرهای مورد مطالعه تفاوت معنی داری وجود دارد از آزمون t مستقل استفاده شده که نتایج آن در جدول شماره ۳ نشان داده شده است.

جدول ۳: مقایسه میانگین نمرات هوش هیجانی و مؤلفه های آن در دو گروه دانشجویان دختر و پسر

مؤلفه های هوش هیجانی	گروهها	میانگین	انحراف معیار	T	سطح معنی دار
حل مسئله	پسر	۲۲,۲۴	۳,۱۳	-۱,۵۱	۰,۱۳
	دختر	۲۳,۳۱	۳,۳۵		
خوشبختی	پسر	۲۳,۸۲	۴,۱۳	-۰,۶۹	۰,۴۸
	دختر	۲۴,۴۲	۳,۸۷		
استقلال	پسر	۲۰,۷۲	۳,۷۹	-۱,۴۷	۰,۱۴
	دختر	۲۱,۹۴	۳,۸۸		
تحمل استرس	پسر	۱۹,۱۷	۴,۱۶	۰,۱۳	۰,۸۹
	دختر	۱۹,۰۵	۳,۹۷		
خودشکوفایی	پسر	۲۲,۷۵	۳,۰۷	-۰,۹۴	۰,۳۴
	دختر	۲۳,۴۳	۳,۴۳		
خودآگاهی هیجانی	پسر	۲۲,۴۸	۷,۴۷	۰,۰۹	۰,۹۲
	دختر	۲۲,۳۹	۲,۸۹		
واقع گرایی	پسر	۱۸,۴۴	۳,۶۶	-۰,۸۷	۰,۳۸
	دختر	۱۹,۰۸	۳,۲۸		
روابط بین فردی	پسر	۲۳,۷۵	۴,۴۶	-۱,۳۴	۰,۱۸
	دختر	۲۴,۹۱	۳,۸۷		
خوش بینی	پسر	۲۲,۵۸	۳,۱۴	۱,۵۲	۰,۲۱
	دختر	۲۱,۷۸	۲,۹۴		
عزت نفس	پسر	۲۲,۷۹	۴,۴۹	-۰,۲۳	۰,۸۱
	دختر	۲۲,۹۷	۳,۴۰		
کنترل تکانش	پسر	۱۹,۱۳	۴,۹۴	-۰,۱۵	۰,۸۷
	دختر	۱۹,۳۹	۴,۸۰		
انعطاف پذیری	پسر	۱۸,۸۹	۳,۷۵	-۰,۰۴	۰,۹۶
	دختر	۱۸,۹۳	۳,۳۶		
مسئولیت پذیری	پسر	۲۵,۱۳	۳,۴۸	-۱,۸۰	۰,۰۷
	دختر	۲۷,۲۸	۶,۰۸		
همدلی	پسر	۲۳,۸۲	۳,۶۶	-۲,۳۷	*۰,۰۱
	دختر	۲۵,۴۲	۲,۹۴		
خودابرازی	پسر	۱۸,۸۶	۳,۸۶	-۰,۴۳	۰,۶۶
	دختر	۱۹,۲۴	۴,۱۳		
هوش هیجانی	پسر	۳۳۴,۶۶	۴۰,۱۰	-۱,۱۷	۰,۲۴
	دختر	۳۳۳,۴۸	۳۳,۱۵		

همانطور که جدول شماره ۳ نشان می دهد، در بین دانشجویان دختر و پسر تنها در متغیر همدلی تفاوت معنی داری دیده می شود که همدلی در دختران بیشتر از پسران بود.

بحث

نتایج پژوهش نشان داد که نمره کل هوش هیجانی در دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی یزد $331,28 \pm 35,05$ می باشد. یافته های پژوهش های دیگر نشان دهنده نمرات مشابه و متفاوتی است. میانگین نمره هوش هیجانی در دانشجویان پرستاری دانشگاه تبریز $(39/08 \pm)$ و در دانشجویان علوم پزشکی اصفهان و آزاد خوراسگان $(37/1 \pm)$ بود (۱۳، ۱۴). بنابراین میانگین نمره هوش هیجانی در این مطالعه کمی بالاتر از این دانشگاهها است. این مطالعه نشان داد که هوش هیجانی دانشجویان پرستاری در سطح مطلوب می باشد ولی با توجه به ماهیت حرفه پرستاری و این که هوش هیجانی بالا مولد سلامت روانی اجتماعی و بیانگر شناخت مدیریت بهتر احساس و هیجانات خود و دیگران، همدلی کردن با سایرین و برقراری رابطه مناسب با آنها، ایجاد انگیزه در خود و خود را ارزشمند و توانا ساختن می باشد لذا برای رسیدن به سطح عالی، باید راهکارهایی اندیشیده شود و باید محیط یادگیری را به وجود آورد تا اهمیت هوش هیجانی در پرورش و رشد این کیفیتها در دانشجویان را فراهم کند. همچنین مربیان پرستاری باید بدانند دانشجویان با سطوح مختلفی از بلوغ هیجانی به این حرفه وارد می شوند و با کوهی از فشار و اضطراب همراه با رشته پرستاری مواجه می شوند و این نکته را هم باید مدنظر داشته باشند که هیجان ها و نحوه واکنش به آنها تا حد قابل توجهی یادگرفتنی است لذا علاوه بر نقش مهم رشد و تربیت دانشجو در راستای اصول و مبانی حرفه ای دارای نقش حمایتی به خصوص در محیط بالین در رشد هوش هیجانی نیز می باشند. فرشتا و استیکلی (۲۰۰۴) بیان می کنند زمانی که مربیان توجه کمی به رشد هوش هیجانی داشته باشند یا اصلا توجهی نداشته باشند در برقراری ارتباط با دانشجویان شکست می خورند (۱۵). مربیان با استفاده از روش هایی مثل بازتاب تجارب، منتورشیپ^۱، مدل سازی^۲، بازی نقش^۳، نوشتن وقایع روزانه و خلاصه کارها به صورت گزارش^۴، تمرین و مهارت در صحبت کردن می توانند به رشد هوش هیجانی آنان کمک نمایند (۱۵، ۱۶).

۱- به ارتباط گسترده و طولانی بین منتور و فراگیر گفته می شود که هدف از آن راهنمایی افراد بی تجربه در یک محل یا یک بخشی از کار جدید است به جهت هر چه ماهر تر کردن آنها. روشی جهت جلوگیری از اضطراب، ارتقاء یادگیری فعال، افزایش تعاملات بین دانشجویان...

- 2- modeling
- 3-Forum theatre
- 4-journaling

بررسی بیشتر نشان داد که هوش هیجانی با معدل یا به عبارتی پیشرفت تحصیلی دانشجویان همبستگی مثبت معنی دار دارد این به آن معنی است که با افزایش هوش هیجانی، موفقیت تحصیلی دانشجویان افزایش می یابد. پژوهش های پیشین بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی روابطی را کشف کرده بودند که اکثر یافته های پژوهشی حاکی از آن بود که هوش هیجانی بر پیشرفت و عملکرد تحصیلی تأثیر مثبت دارد و می تواند یکی از عوامل تعیین کننده پیشرفت تحصیلی محسوب گردد (۱۲، ۱۷، ۱۸). گلن معتقد است که مراکز آموزشی باید چگونگی اداره و کنترل هیجانات را به دانش آموزان بیاموزند و مدرسان نیز باید با تعامل محترمانه با دانش آموزان و مراقبت از آنها الگوی مناسبی برای تقویت این نوع رفتار باشند. آموزش مهارت های اجتماعی و هیجانی در کنار آموزش مطالب درسی توانایی های گسترده دیگری را برای دانش آموزان فراهم می آورد که نه تنها می تواند به گونه مثبت پیشرفت تحصیلی را تحت تأثیر قرار داده بلکه می تواند تأثیرات درازمدت بر عملکرد شغلی و اجتماعی بعدی دانش آموزان داشته باشد (۵). بررسی بیشتر در این پژوهش نشان می دهد که مولفه های حل مسئله، مسئولیت پذیری و همدلی نیز با متغیر معدل رابطه معنی داری دارد.

در خصوص رابطه هوش هیجانی و سن نشان داده شد که ارتباطی بین این دو متغیر وجود ندارد. که نتایج پژوهش های دیگر با پژوهش ما همخوانی ندارد. از جمله در پژوهش ثمری و طهماسبی بین هوش هیجانی با سن ارتباط معنی داری وجود داشت (۱۲). از بین مؤلفه های آن فقط احساس خوشبختی با سن ارتباط معنی داری داشت.

نتایج پژوهش نشان داد که بین هوش هیجانی دانشجویان پسر و دختر تفاوت معنی داری وجود ندارد و فقط در مؤلفه همدلی تفاوت معنی دار بود. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش های قبلی در پاره ای از موارد همسو می باشد از جمله در پژوهش انجام شده توسط نامدار و همکاران (۲۰۰۸) بر روی دانشجویان پرستاری تبریز نشان داد که بین هوش هیجانی و جنس ارتباطی وجود ندارد (۱۳). به نظر می رسد برای بررسی ارتباط هوش هیجانی و ویژگیهای فردی و اجتماعی نیاز به مطالعات بیشتر با استفاده از نمونه های بزرگتر می باشد.

در این پژوهش بعضی از دانشجویان به برخی از سوالات پاسخ نداده بودند که از محدودیتهای مطالعه ما بود. به طور کلی عدم وجود انگیزه یا رغبت برای پاسخگویی به پرسشنامه های تحقیقاتی از مشکلات رایج این نوع پژوهش می باشد. در این پژوهش سعی بر

این شد تا دانشجویان در شرایط مساعدی از جمله شرایط محیطی مناسب قرار گیرند و زمان پاسخگویی به سؤالات کافی باشد اما اشتغالات فکری به هنگام پاسخگویی به سؤالات و تفاوت‌های فردی در پاسخ‌دهی به سؤالات، خارج از اختیار پژوهشگران و غیر قابل کنترل بود.

دانشجویان کمک کرد تا بهتر با فشارهای تحصیلی مقابله کنند و کمتر دچار مشکلات هیجانی شوند و همچنین در برقراری ارتباط با افراد بهتر عمل کنند.

تشکر و قدردانی

پژوهشگر بدین وسیله از همکاری صمیمانه سرکار خانم دکتر عربی و جناب آقای دادرس که در تهیه ابزار این پژوهش از هر گونه کمکی دریغ نورزیدند و همچنین از دانشجویان شرکت کننده در پژوهش تشکر می نماید.

نتیجه گیری

با توجه به اینکه دانشجویان با سطوح مختلفی از بلوغ هیجانی وارد دانشگاه می شوند لذا باید با تأکید بر مفهوم هوش هیجانی به

References

- 1- Ahangarzade S, sheikhlu H, (Translators). [Psychology for Graduate Nurses]. Anthikad J. (Author). 1st ed. Tehran: Andishe rafie; 2008. (Persian).
- 2- Fata L, Mutabi F, Shakiba Sh, Baruti E, Social components of emotional intelligence as predictors of mental health, Journal of Psychological Studies, 2008; 4(2): 101-124. (Persian).
- 3- Keshavarsi Arshadi F, Emamipur S, & Mazaheri Kalharodi N M., The Effect of Thinking Styles and Gender on Emotional Intelligence. Journal of Andishe va rafter, 2006; 1(2): 36-48. (Persian).
- 4- Lotfi Azimi A, The Relationship Between Emotional Intelligence and Educational Achievement, Journal of Andishe va rafter, 2006; 1(2): 76-82. (Persian).
- 5- Ganji M. (translator). [The Emotional Intelligence Quick Book]. Bradberry T, Greaves J, (Authors). 2nd ed. Tehran: salavan. 2007. (Persian).
- 6- Guleryuz G, Guney S, Aydin EM, Asan O. The mediating effect of job satisfaction between emotional intelligence and organisational commitment of nurses: a questionnaire survey. Int J Nurs Stud 2008; 45(11): 1625-35.
- 7- Marquez PG-O, Martin RP, Brackett MA. Relating emotional intelligence to social competence and academic achievement in high school students. Psicothema, 2006; 18: 118–123 .
- 8- Parker, J. D. A., Summerfeldt, L. J., Hogan, M. J., & Majeski, S. A. Emotional intelligence and academic success: Examining the transition from high school to university. Personality and Individual Differences, 2004; 36: 163-172
- 9- Clarke N, Emotional Intelligence Training: A Case of Caveat Emptor. Human Resource Development Review, 2006; 5(4): 422-441.
- 10- Smith K.B, Profetto-McGrath J, Cummings G.G. Emotional intelligence and nursing: an integrative literature review. International journal of nursing studies, 2009; 46: 1624-1639.
- 11- Codier E. Kooker B.M. and Shoultz J. Measuring the emotional intelligence of clinical staff nurses: an approach for improving the clinical care environment. Nursing Administration Quarterly, 2008; 32 (1): 8–14.

- 12- Samari AA. Tahmasbi F. [The study of correlation between emotional intelligence and academic achievement among university students]. The Quarterly Journal of Fundamentals of Mental Health, 2007; 9(35 & 36): 121-128. (Persian).
- 13- Namdar H. Sahebihagh M. Ebrahimi H. Rahmani A. Assessing emotional intelligence and its relationship with demographic factors of nursing students. IJNMR, 2008; 13 (4): 145-149. (Persian).
- 14- Samuei R. Standardization of BarOn emotional intelligence test. Tehran: sina research institution on behavioral science. 2003. (Persian).
- 15- Freshwater D. and Stickley T. The heart of the art: emotional intelligence in nursing education. Nursing Inquiry 2004; 11 (2): 91-98.
- 16- Benson G. Jenny Ploeg J. & Brow B. A cross-sectional study of emotional intelligence in baccalaureate nursing students. Nurse Education Today, 2010; 30 (1); 49-53.
- 17- Liff S. Social and emotional intelligence: Applications for developmental. Journal of Developmental Education. 2003; 26:28-35.
- 18- Mehrabian A. Beyond IQ: Broad-based measurement of individual success potential or "emotional intelligence." Genetic, Social, and General Psychology Monographs. May, 2000. 126: 133-239. (Persian).